

Abraham (Bram) Gudema is geboren op 23 maart 1913 in Wedde. Hij was de zoon van Assur Gudema (Oude Pekela, 21 september 1880) en Sara Henriëtte Slager (Winschoten, 16 september 1884). Hij had een broer, Aron Levie (23 oktober 1910). Vader Assur had op Engelstilstraat 4 in Winschoten een slagerij voor zijn zonen gekocht. Aan de vooravond van de oorlog was alleen Aron hier nog werkzaam. Bram was voor de oorlog grossier in snoepwaren (citroenballetjes).

Bram was voor de oorlog lid van de Winschoter Joodsche Jeugd Groep. Hij staat op een groepsfoto van voor de oorlog. De Winschoter Joodsche Jeugd Groep besloot in 1935 tot de oprichting van een padvindergroep. Bram Gudema werd gevraagd of hij leiding wilde worden en hij zocht contact met de katholieke St. Vitusgroep in Winschoten. Hij ging in overleg met districtscommissaris Jager, hopman Piet Bödeker, oubaas Hyronimus Hoegen en bestuurslid E.G.

Olthof van de St. Vitusgroep. Bert Olthof, stamlid van de St. Vitus, werd gevraagd instructeur te worden omdat Bram Gudema geen Scoutingachtergrond had. De groep startte met 10 jongens. Door de training van Olthof konden hopman Gudema, vaandrig Bram Slager en de verkenners van de troep in 1936 door de districtscommissaris geïnstalleerd worden. De kleur van de das werd wit-blauw met oranje rand. De groep kwam samen op de zolder van de werkplaats van radiozaak Engers in de Langestraat. Er werd een welpenhorde gestart onder leiding van Mej. Annie Polak, die zelf oud padvindster was. Later namen Linie Klein en Sara Polak haar rol bij de welpen over. E. Bollegraaf werd voortrekker bij de groep.

De Wereld Jamboree van 1937 in Vogelenzang was een hoogtepunt in de geschiedenis van de groep. In totaal namen 15 scouts deel aan dit evenement. Naast de Winschoter scouts namen ook de joodse scouts deel van de Berg stichting uit Laren (26 scouts), van de Iduna-groep (30 scouts) en de Mee-Avdoet le-Cheroet groep uit Groningen en de T.O.P. groep uit Den Haag (40 welpen, Scouts in de oorlog 1 verkenners en voortrekkers). Daarnaast waren op de Wereld Jamboree 55 Joodse padvindsters uit Engeland en veertig padvindsters uit Frankrijk aanwezig, die kampeerden op subkamp 1, 3 en 5. De verkenners van de T.O.P. groep waren ingedeeld in subkamp 9, Oranje. De voortrekkers kampeerden op het voortrekkersterrein. De andere Nederlandse Joodse groepen stonden op subkamp 10, Woestduin. Hopman Salomon Cohen van de Berg stichting zorgde voor het rituele voedsel en de stamleden van de T.O.P.-groep kregen de zorg voor het foerageren van de buitenlandse Joodse groepen op de Jamboree. De voedselverzorging verliep niet makkelijk doordat ze verspreid over het terrein stonden en de afstanden groot waren. Door bemiddeling van de oubaas Gompers kreeg de stam voor de foerage in de ochtenduren een vrachtauto ter beschikking.

De organisatie van de godsdienstige bijeenkomsten was opgedragen aan de scouts van de Bergstichting. Op vrijdagavond 30 juli had in de open lucht een Joodse viering plaats. Naast de bovengenoemde Nederlandse groepen en buitenlandse Joodse padvindsters namen hieraan ook 22 Hongaren, tien Schotten, zes padvindsters uit Amsterdam en één uit Beverwijk deel. Op zaterdag 31 juli werd een bijzondere Sjabbatviering gehouden onder leiding van mr. Lypson, die tot een Engelse groep behoorde. De volgende dag hield dr. Ph. Frank, opperrabbin van Noord-Holland, een toespraak voor alle Joodse padvindsters op de jamboree.

Als gevolg van de dreigende internationale politieke situatie werd besloten de groep eind 1939 op te heffen.

Bram trouwde op 18 juli 1942 in Groningen met Marieke (Mimi) Cohen. Op 18 augustus 1942 werd Bram naar kamp Westerbork gebracht, waar hij verbleef in de barakken 22 en 12. Door zijn werk bij de Ordedienst – via bevriende marechaussees kon hij een baantje bij de OD verkrijgen – wist Bram tot de bevrijding van het kamp van transport gevrijwaard te blijven. Bram werd op 11 mei 1945 uit kamp Westerbork ontslagen. Ook zijn vrouw overleefde de oorlog. Na de oorlog pakte hij met grote succes zijn snoepwinkel weer op. Bram kocht begin jaren vijftig een voor die tijd enorm luxe auto, een Citroën ID, ook wel een 'snoek' genoemd. Hij was één van de eerste mensen in Oost-Groningen met een dergelijke auto en werd daarom in Winschoten een markante verschijning.

Op dezelfde dag als Bram werd zijn broer Aron met 66 andere mannen naar Westerbork weggevoerd, waar hij in de barakken 22, 12 en 19 leefde. Vlak voor zijn deportatie was Aron met Hanna Meijer getrouwd, waardoor hij als getrouwde man in eerste instantie van transport was vrijgesteld. Aron hielp in het begin in Westerbork mee bij de opbouw van het kamp. Hij sjuowde stromatrasen en werd ingezet bij de bouw van de nieuwe barakken. Later werd Aron bij de Ordedienst tewerkgesteld. Aron Gudema mocht op 14 mei 1945 uit kamp Westerbork vertrekken. Hij is overleden in Groningen op 21 januari 1969.

Hun vader overleed in Wedde op 14 april 1942. Hun moeder werd vermoord in concentratiekamp Sobibor op 13 maart 1943.

Bram overleed op 21 januari 1969. Hij is naast zijn vader en broer begraven op de joodse begraafplaats in Winschoten.

Na de oorlog kon de joodse Scoutinggroep niet worden voortgezet omdat maar 4 leden de oorlog hadden overleefd.

Meer informatie

[Waakt; orgaan der Padvinders Vereeniging Nederland, jrg 6, 1939, no. 5, 1939 » 1939-05 - Pag. 10 | Delpher](#)

[Eva Kamp-Polack \(joods monument\)](#)

[Assur Gudema is begraven op de joodse begraafplaats in Winschoten | Joods Monument Omnia en het einde van de Joodse gemeenschap in Winschoten](#)

[T.O.P.-groep, een Joodse padvindergroep in Den Haag \(1932-1941, 1945- ca. 1950\) – Joods Erfgoed Den Haag](#)

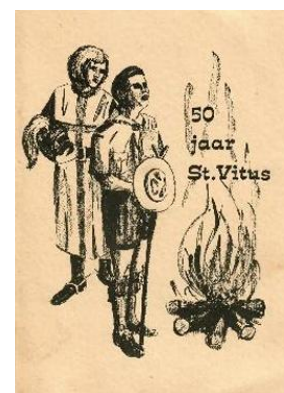
[Ha'ammud = De vuurzuil = Ha'amoed; officieel orgaan van gecombineerde Haagsche Joodsche wijk-, cultuur-, sport- en jeugdverenigingen, jrg 7, 1937, no. 5, 06-08-1937 » 06 aug 1937 - Pag. 6 | Delpher](#)

[Ha'ammud = De vuurzuil = Ha'amoed; officieel orgaan van gecombineerde Haagsche Joodsche wijk-, cultuur-, sport- en jeugdverenigingen, jrg 7, 1937, no. 6, 20-08-1937 » 20 aug 1937 - Pag. 9 | Delpher](#)

[\[Abraham Gudema – Joodse begraafplaats Winschoten 8470\]](#)

50 jaar St.Vitus, 1918-1968, Hopman A. Nieborg

[Beelden](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.